

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-34>

УДК 331.2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЯКОСТІ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ МОЛОДІ В ЕКОНОМІЦІ І СОЦІУМІ

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC ASPECTS OF YOUTH LABOR LIFE QUALITY IN THE ECONOMY AND SOCIETY

Козлов Денис Олеговичздобувач ступеня доктора філософії,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3611-8507>**Kozlov Denys**

Kyiv National Economic University Named After Vadym Hetman

У статті досліджено організаційно-економічні аспекти формування якості трудового життя молоді в економічному та соціальному контексті формування рівня добробуту особистості. Здійснено аналіз теоретичних підходів до визначення якості трудового життя та його мотиваційних аспектів, заснованих на концепції «людини економічної» та її соціально-економічних потреб особистості. Визначено основні чинники, що впливають на якість трудового життя, зокрема умови праці, зайнятість, мотивацію та інституційні механізми. Запропоновано методологію оцінки рівня якості трудового життя молоді на основі резильєнтності, яка дозволяє враховувати соціальні та економічні виклики сучасного періоду й інституційні умови. Акцентовано увагу на важливості збалансованої підготовки молодих фахівців до ринку праці, зменшення тіньової зайнятості та підтримки соціально-трудових інновацій. Результати дослідження є основою для розробки концептуальних засад і політики підвищення якості трудового життя молоді в Україні.

Ключові слова: якість трудового життя, молодь, зайнятість, умови праці, соціально-трудова чинники, добробут.

The article explores the organizational and economic aspects of shaping the quality of youth labor life in the economic and social context of personal well-being formation. It analyzes theoretical approaches to defining labor life quality and its motivational aspects, based on the concept of the "economic person" and their socio-economic needs. The main factors influencing labor life quality are identified, including working conditions, employment, motivation, and institutional mechanisms. A methodology for assessing youth labor life quality based on resilience is proposed, allowing consideration of contemporary social and economic challenges. It is substantiated that the quality of youth labor life is formed under the influence of macro- and microeconomic factors, including wage levels, employment stability, career growth opportunities, and job satisfaction. The impact of socio-labor relations on motivation formation, which is a key aspect of youth professional development, is separately considered. The role of state policy in creating favorable conditions for quality labor life is characterized, including support for youth entrepreneurship, educational programs, and measures aimed at reducing youth unemployment. The necessity of integrating modern technologies into labor resource management processes is emphasized, as it enhances work efficiency. The assessment of labor life quality is proposed through comprehensive indicators such as employee satisfaction levels, socio-economic stability, career growth opportunities, and motivation degree. An important research direction is analyzing the relationship between labor life quality and the overall level of youth well-being. Under contemporary instability caused by economic and social challenges, the proposed approaches to shaping youth labor life quality can contribute to improving employment rates and the effective use of human resources. A strategy for developing the youth labor market is proposed, based on the principles of social resilience, allowing adaptation to changes and ensuring stable economic growth in the future.

Keywords: labor life quality, youth, employment, working conditions, socio-labor factors, well-being.

Постановка проблеми. Реалізація соціальних, економічних і навіть політичних спроможностей суспільства, держави, соціуму – залежить від розвиткової компоненти соціально-трудових відносин. Наука й практика враховують ролі людського фактора у досягненні соціальних, економічних ефектів поведінки людини у забезпеченні якості трудового життя. Особливу специфіку дані чинники наслідують стосовно якості трудового життя молодих людей, адже молодь найбільшою мірою вмотивована на розвитковий аспект задоволення мотивацій і потреб. Відповідно організаційно-економічні аспекти якості трудового життя молоді в економіці й соціумі вирізняються стійкою актуальністю теоретико-методичних удосконалень в будь-якому часовому періоді. Контекст саме такої постановки проблеми, на наше переконання, відповідає пріоритетам сучасного інноваційно спрямованого суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики якості трудового життя молоді знайшли відображення – методологічно позиціонована у дослідженнях науковців як: В. Буткалюк (сутнісне розмежування характеристик категорійного апарату пізнання якості трудового життя як соціально-економічного явища) [1], Е. Лібанова (аналіз якості життя в умовах трансформаційної економіки) [3], В. Геєць (методологічна ідентифікація соціальних ознак якості життя періоду воєнного часу) [4], А. Колот й І. Рябоконь (аспекти забезпечення гідної праці у контексті формування якості трудового життя) [5; 16], О. Грішнова (ідентифікація економічних чинників зайнятості й ефективності соціально-трудових відносин) [6], Я. Сало (визначення впливу мотивації праці на якість трудового життя працівників) [17], Л. Шамілієва (формування можливостей забезпечення базових вимог якості трудового життя в період воєнного стану та повоєнного відновлення) [19], О. Зеленко (характеристики політики забезпечення якості трудового життя в сучасний та повоєнний період) [7], С. Прохоровська (дослідження впливів соціально-трудових відносин на якість трудового життя населення в об'єднаних територіальних громадах) [14]. Безпосередньо дотичні до піднятої проблеми аспекти соціально-економічних відносин розкриті у працях інших дослідників [1–22], що свідчить про високий науково-практичний інтерес до піднятого питання у пропонованій публікації. Разом з цим, на наше переконання, дослідницькі напрацювання переважно зво-

дяться до загальнотеоретичного дискурсу про шляхи, методи і способи формування якості трудового життя усіх зайнятих в економіці. Подальший же розвиток напрацювань потребує удосконалення термінологічної ідентифікації категорій з поправкою на сегмент молоді, а також на умови воєнного часу в Україні, перспективи повоєнного відновлення економіки.

Мета статті – визначати теоретико-методичні засади і відстежувати характеристики якості трудового життя молоді в інституційно нестабільних економіці та соціумі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретико-методологічна конструкція терміну «якість трудового життя» сформована в царині економічної, соціологічної і управлінської науки. Об'єктом пізнання виступає «людина економічна», наповнена «духом капіталізму» [2, с. 48–69], наслідуює мотивації задоволення матеріальних та духовних (економічних і соціальних) потреб. Це своєрідний концепт аналізу вигід і витрат, запропонований М. Вебером [2] щодо розкриття суті «людини економічної». Варто погодитися, що домінуючою є мотивація задоволення соціальних та економічних потреб. Таким чином верифіковано гіпотезу про зв'язок соціально-трудової поведінки людини в організації з ідентифікацією якості трудового життя.

Категорія якість трудового життя є похідною від поняття якість життя, яке означає «рівень задоволення матеріальних і культурних потреб людей (якість харчування, одягу, житла, охорони здоров'я, освіти, сфери обслуговування, навколишнього середовища, відпочинку, ступінь задоволення потреб у змістовному спілкуванні, знаннях творчій праці, а також рівень стресових станів, структура розселення й ін.)» [18, с. 444–445]. Її формування відбувається в секторі суспільних відносин, а також – ринку й господарських зв'язків. Безпосередньо якість трудового життя молоді означає сукупні характеристики рівня задоволеності молодими людьми. О. Грішнова [6] визначає якість трудового життя як сукупність умов організації виробничої і соціально-трудової поведінки індивіда-працівника, які утворюють мотиваційне середовище, надають можливість реалізувати інтелектуальні, творчі, моральні, організаційні, комунікаційні здібності [6].

Якість трудового життя утворена характеристиками життя людини за сукупністю досягнень соціального, економічного, а також інституційного добробуту за набором доступних за фактом отримання соціально-економічних

благ, що відбувається під дією економічних і соціальних, зокрема інституційних чинників (рис. 1).

Дотичними до якості трудового життя є рівень ефективності зайнятості індивіда, а також мотивація до праці й підприємницької діяльності. Адже людина-працівник виступає детермінатором якості, яка сформована різноаспектною діяльністю у природі, соціумі, організації.

Поведінку людини у системах, соціально-трудовах, міжособистісних, організаційних відносин формують фактори якості трудового життя. Вони поділяються на об'єктивні і суб'єктивні за компонентами – сукупностями: матеріальна; умов праці; соціальної захищеності; професійного розвитку; кар'єрної самоорганізації. Серед факторів формування якості трудового життя молоді переважають ті, які пов'язані із позиціонуванням матеріального достатку.

Обґрунтованою є класифікація факторів якості трудового життя за: сферою прояву – соціальні і економічні; структурою – інституційно-правові, організаційно-управлінські, індивідуально-особистісні, колективно-гру-

пові; оцінками походження – суб'єктивні і об'єктивні; характером впливу – зовнішні і внутрішні, позитивні і негативні; походженням – індивідуальні – працівника, організаційні – господарського суб'єкта, колективні – суспільні, регіональні й загальнодержавні, глобальні.

Відповідно фактори якості трудового життя кваліфікуємо як систему чинників економічного, політичного, соціального, демографічного, екологічного, географічного, морального, психологічного впливу. Чинники виокремлюються в якості рушійної сили (впливу на формування якості трудового життя молоді) процесу започаткування дії. Механістично вони утворюють інституційну сукупність факторів формування якості трудового життя молоді (рис. 2).

Фактори виступають по-суті детермінантами якості трудового життя, які сформовані чинником розвитку виробництва, підприємництва, організації праці й відпочинку, інфраструктури тощо. З цих позицій їх можна ідентифікувати за рівнем, характером й інституційною спроможністю впливати на досягнення ефектів соціально-трудової та господарської поведінки людини. Відпо-

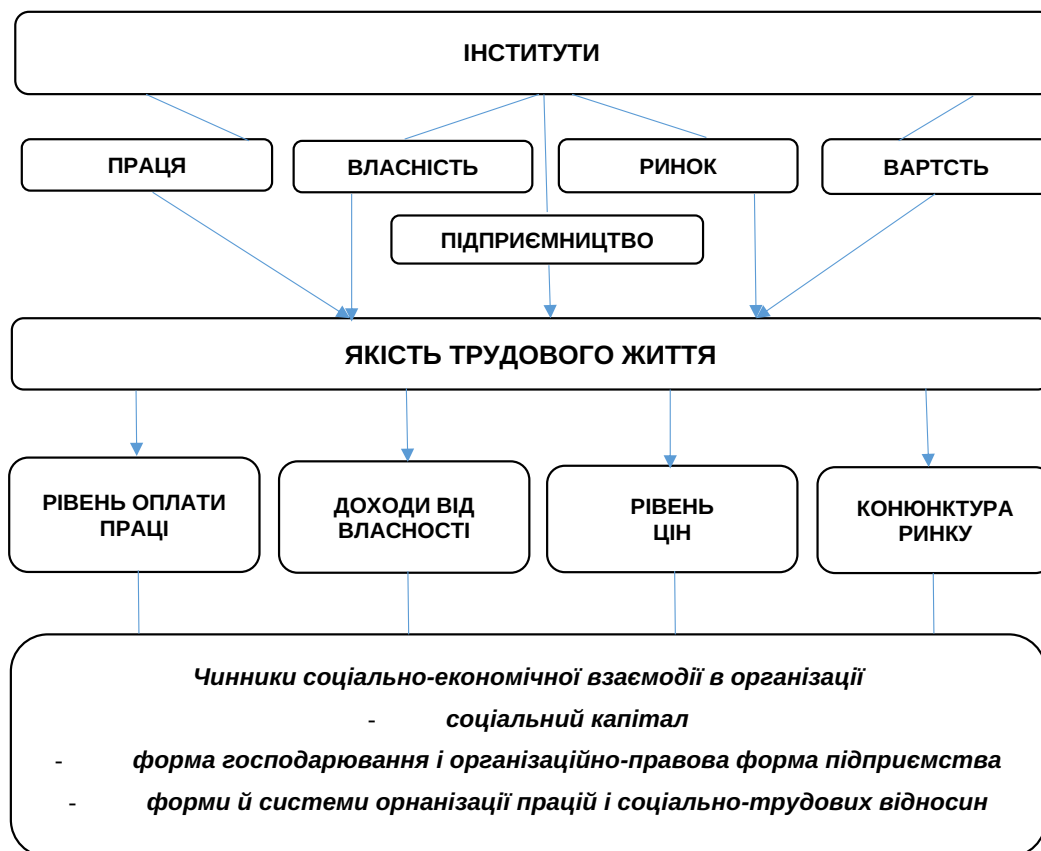

Рис. 1. Позиціонування чинників якості трудового життя молоді

Джерело: сформовано на основі [1–22]

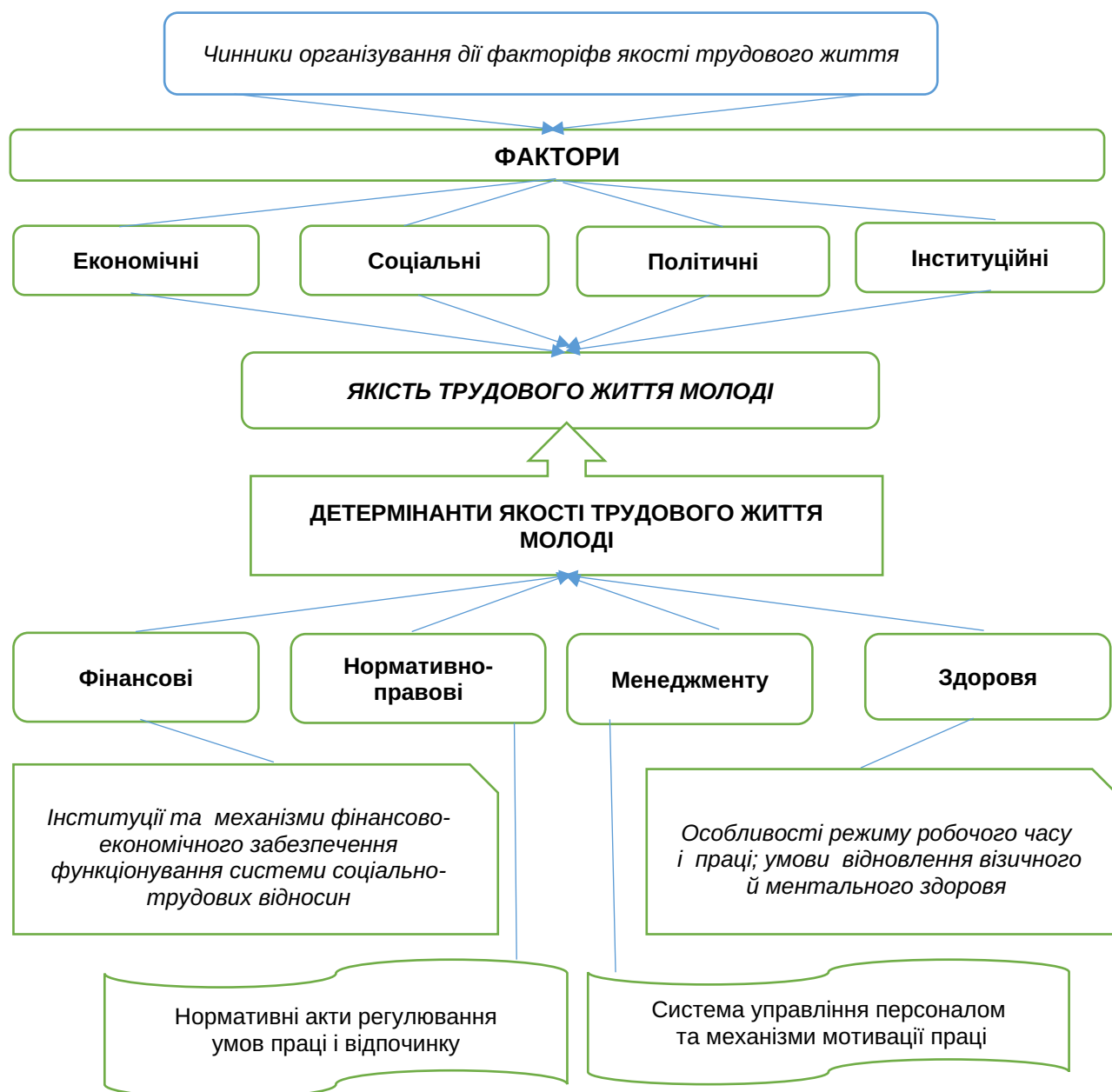

Рис. 2. Інституційна сукупність факторів формування і детермінант якості трудового життя молоді

Джерело: сформовано на основі [1–22]

відно до заявленої структуризації і класифікації ведемо мову про спеціалізацію факторів згідно із функціональною місією, а саме: економічна; соціальна; політична; інституційна. Місії поширюються на аспекти міжособистісної, організаційної, управлінської, господарської, суспільної, ринкової взаємодії стейкхолдерів цього процесу. В структуризації факторів варто зауважити про їх територіальну, галузеву привязку.

Концепція якості трудового життя позиціонована у загальній системі координат соці-

ально-трудоких відносин. У розвитковому аспекті її можна, і необхідно розглядати в кваліфікації означень соціальної якості життя. В рамках останньої представлені «оцінки взаємозв'язності процесів функціонування і результативності діяльності, з одного боку, соціальних інститутів, які забезпечують підтримку роботи ринків як регуляторів розподілу доходів, а з іншого – соціальних інститутів, які забезпечують процеси перерозподілу і, відповідно, вирівнювання рівня життя населення» [4, с. 3], тобто добробуту.

Добробут кожної людини, а також соціальні й економічні показники розвитку держави, регіону, громади – залежать від ефектів модерації соціально-трудових відносин. У світовому досвіді вимірювання якості трудового життя використовується профіль Гідної Праці за напрямками: можливості отримати роботу – бути зайнятим; справедливий, адекватний трудовому внеску працівника рівень заробітної плати; гармонійне поєднання трудової діяльності із сімейним життям; стабільність і впевненість у збереженні роботи; рівні можливості та справедливе ставлення у процесі праці; безпечні умови праці та соціальний захист; соціальний діалог і трудові відносини; економічний і соціальний контекст гідної праці [13]. Мельничук Д. П. [10] запропонував класифікацію факторів трудового життя: макросередовища – політичні, технологічні, соціальні, економічні, екологічні, інформаційні, духовні; мікросередовища (внутріорганізаційні) – трудовий колектив, заробітна плата, робоче місце, стиль управління, кар'єрні перспективи, соціальні гарантії, соціальні блага [13]. Додамо фактори мезосередовища – регіональну й галузеву специфіку зайнятості, вікову структуру робочої сили тощо.

У конструкції засад вимірювання якості трудового життя потрібно вести мову про критерії [13], а саме – характер впливу праці на особисте життя; характер стосунків між профспілками та організаціями; лояльність персоналу до організації; відсутність апатії до праці та соціально-психологічні особливості групової взаємодії; розвиток та ефективне використання кадрів; участь працівників у справах підприємства; довіра до керівництва та кар'єрні перспективи; оптимальність умов праці; позитивний хід думов, заохочення творчості; відсутність надмірних стресів на робочому місці [13].

Мотивація праці як усвідомлене ставлення людини до роботи – визначає вимоги до якості трудового життя, а якість трудового життя є чинником формування мотивації праці. Диспозиція мотивації праці інституційно означає спонукальні мотиви, які формуються під дією соціальних, економічних, психологічних та інших мотиваційних чинників. Характер мотивації праці впливає на її результати, адже якість трудового життя визначається характером соціально-трудових відносин, рівнем матеріального добробуту працівників підприємства.

Організація трудового життя сучасної молоді в Україні особливим чином зіштов-

хнулася із необхідністю пошуку засобів формування стійкості, витривалості в умовах наявних турбулентностей та фізичних загроз. Вимірювання рівня якості трудового життя молоді пропонуємо здійснювати за багатоваріантним підходом, тобто із застосуванням кількох методичних варіацій, тобто методик. Одна з таких – варіація методичних положень базована на визначенні характеристик резильєнтності.

Дана методологія дозволяє здійснити аналіз поведінки людини у нестандартних стресових ситуаціях. Адже ефективність соціально-трудового життя напряду залежить від стійкості молодих людей до впливу турбулентних умов організації зайнятості.

Резильєнс як процес обумовлює і (або) обумовлений властивостями (здатністю) особистості до ефективного функціонування в турбулентних умовах. Доцільність заявленої методології до її практичного застосування у пропонованому дослідженні обумовлена ситуацією, яка склалася натеper в Україні. Оцінюючи здатність спільноти молодих людей-працівників адаптуватися до соціально-економічних стресів в умовах сьогодення, виникає можливість адекватної оцінки перспективи, пріоритетів, мотивацій формування якості трудового життя. У фокусі оцінок якості трудового життя молоді – резильєнтність позиціонована як сукупні соціальні, економічні, відповідно професійні, трудові, вартісні характеристики особистості працівника. Зауважимо, що у цьому контексті її слід пов'язувати із проєкціями соціального капіталу.

Пріоритет зазначеного методичного пізнання проблеми якості трудового життя молоді консолідований навколо визначення ефектів соціально-економічної резильєнтності. Оцінювання стану соціально-економічної резильєнтності країни, регіону, галузей – підприємств доцільно здійснювати аналізуванням динаміки міграції. Мається на увазі наслідування, зміни у стійкості, спричинені, зумовлені перетіканням соціального капіталу. Міграційні трансфери інституційно залежать від якості трудового життя молоді, яка у свою чергу зумовлює соціально-економічну резильєнтність території, організації. Зауважимо, що якість трудового життя молоді за своїм рівнем і умовами формування характеризує, визначає, атакож обумовлює стійкість, розвитковість виробничо-господарських систем. Динаміка ж міграції молодих людей характеризує якість трудового життя, тому між цими чинниками

досить високий рівень залежності й взаємобумовленості.

Висновки. Якість трудового життя молоді в період трансформаційних змін виступає інтегральним поняттям всебічної характеристики рівня добробуту, соціально-економічного та духовного розвитку молодого людини через її діяльність в організації або через самозайнятість підприємницькою діяльністю. До якості трудового життя молоді перш за все відносяться рівень доходів, умови праці, мотивація до продуктивної праці, можливість самореалізації, професійне зростання та ін. У період воєнного стану з об'єктивних причин, якість трудового життя молоді погіршилась через ряд об'єктивних та суб'єктивних факторів. Відповідно, вирішення даної проблематики потребує ретельного формування заходів для його поліпшення: реалізація збалансованої підготовки молодих фахівців

відповідно до поточних і майбутніх потреб ринку праці, мінімізація тіньової зайнятості, підтримка у поширенні та розвитку прогресивних гнучких форм соціально-трудова відносин, збільшення реальної заробітної плати, створення умов для самореалізації молодих людей, прояву талантів і креативності у праці. Причому, зазначені вище та інші заходи повинні доповнювати один одного, формувати нове бачення місця молодого працівника в розвитку окремої компанії, територіальної громади, суспільства та національної економіки в цілому. Звичайно, в умовах воєнного стану важко реалізувати більшість із цих заходів зі зрозумілих причин, проте в період повоєнного відновлення України державна молодіжна політика має враховувати їх, забезпечити ефективну взаємодію держави, бізнесу, молоді та громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буткалюк В. Якість трудового життя як складова якості життя. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2010. № 4. С. 138–151.
2. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / пер. знім. О. Погорілий. Київ : Наш формат, 2018. 216 с.
3. Вимірювання якості життя в Україні : аналіт. доп. / Е. М. Лібанова та ін. Київ, 2013. URL: https://www.idss.org.ua/monografii/UNDP_QoL_2013_ukr.pdf (дата звернення: 04.08.2024)
4. Геєць В. Ознаки соціальної якості життя воєнного часу в Україні й завдання її повоєнного піднесення. *Економіка України*. 2024. № 4(749). С. 3–35. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.04.003> (дата звернення: 04.02.2025)
5. Гідна праця: імперативи, українські реалії, механізми забезпечення : монографія / А. М. Колот та ін. ; за ред. А. М. Колота. Київ : КНЕУ, 2017. 500 с.
6. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносини : підручник. Київ : Знання, 2006. 559 с.
7. Зеленко О., Годящев М. Політика забезпечення якості трудового життя в сучасний та повоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-108> (дата звернення: 04.02.2025)
8. Касьмін Д. С. Міждисциплінарний розвиток якості життя і якості трудового життя на сучасному етапі. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7147> (дата звернення: 11.04.2024).
9. Козлов Д. О. Якість трудового життя молоді України в умовах трансформаційних змін. *Бізнес Інформ*. 2024. № 8. С. 277–284. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-277-284> (дата звернення: 04.03.2025)
10. Мельничук Д. П. Концепція якості трудового життя: зміст та значення в процесі модернізації системи соціально-трудова відносин. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. 2012. № 3(61). С. 281–286.
11. Молодь на ринку праці: навички інститут-т сімейної та молодіжної політики. Київ, 2019. 107 с.
12. Моніторинг і оцінка результативності та ефективності політики у молодіжній сфері : колективна монографія / І. В. Пеша, В. С. Коляда, Н. В. Тілікіна, О. О. Ярошенко. Київ : ГО «Інститут молоді», 2023. 308 с.
13. Профіль Гідної Праці в Україні : аналітична доповідь Міжнародного бюро праці. 2011. URL: http://www.confue.org/assets/files/lists/urainienne_lr%5B1%5D.pdf (дата звернення: 04.03.2025)
14. Прохоровська С. Вплив соціально-трудова відносин на якість життя населення в об'єднаних територіальних громадах. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2020. Вип. 25. С. 140–146. URL: <http://dspace.wnu.edu.ua/bitstream/316497/41880/1/Прохоровська.pdf> (дата звернення: 04.03.2025)
15. Реформування молодіжної політики відповідно до сучасних запитів молоді та держави : щорічна доповідь / гол. ред. М. М. Попатенко. Київ : ТОВ «Ройлайд», 2021. 100 с.
16. Рябоконт І. О. Гідна праця у формуванні якості трудового життя. *Соціально-трудова відносини: теорія та практика*. 2017. № 1. С. 269–276.

17. Сало Я., Павличенко А. Вплив мотивації праці на якість трудового життя працівників. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-15> (дата звернення: 04.08.2024)
18. Соціологічна енциклопедія / уклад. В. Г. Городяненко. Київ : Академвидав, 2008. 456 с.
19. Шамілева Л., Хандій О. Можливості забезпечення базових вимог якості трудового життя в період воєнного стану та повоєнного відновлення. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 3 (69). С. 123–130.
20. Шеленко Д. І., Баланюк І. Ф., Баланюк В. С. Соціальний капітал у розвитку соціального підприємництва. *Економіка АПК*. 2021. № 11. С. 44–53. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202111044> (дата звернення: 04.08.2024)
21. Шпикуляк О.Г. Інститут витрат в економічній теорії і практиці господарювання. *Збір. наук. праць. Економічні науки. Серія: економічна теорія та економічна історія*. 2008. Вип. 5(19), ч. 2. С. 323–329.
22. Якість життя населення України та перші наслідки війни / Л.М. Черенько та ін. Київ : НАН України, Ін-т демографії та соц. досліджень ім. М. В. Птухи, 2023. URL: https://idss.org.ua/arhiv/Монографія_якість.pdf (дата звернення: 04.08.2024)

REFERENCES:

1. Butkalyuk, V. (2010) Yakist trudovoho zhyttia yak skladova yakosti zhyttia [Quality of work life as a component of quality of life]. *Sotsiologiya: teoriia, metody, marketynh – Sociology: Theory, Methods, Marketing*, vol. 4, pp. 138–151.
2. Weber, M. (2018) *Protestantska etyka i dukh kapitalizmu* [The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism] (O. Pohorylyi, Trans.). Kyiv: Nash Format, 216 p. (in Ukrainian)
3. Libanova, E. M., Hladun, O. M., Lisohor, L. S., et al. (2013) *Vymiruvannia yakosti zhyttia v Ukraini: Analitichna dopovid* [Measuring the quality of life in Ukraine: analytical report]. Available at: https://www.idss.org.ua/monografii/UNDP_QoL_2013_ukr.pdf (accessed August 4, 2024)
4. Heiets, V. (2024) Oznaky sotsialnoi yakosti zhyttia voiennoho chasu v Ukraini y zavdannia yii povojennoho pidnesennia [Signs of the social quality of life during wartime in Ukraine and the tasks of its post-war uplift]. *Ekonomika Ukrainy* -Kolot, A. M., Danyuk, V. M., Herasymenko, O. O., et al. (2017) *Hidna pratsia: imperatyvy, ukrainski realii, mekhanizmy zabezpechennia* [Decent work: imperatives, Ukrainian realities, mechanisms for ensuring it: monograph] (A. M. Kolot, Ed.). Kyiv: KNEU, 500 p. (in Ukrainian)
5. Hrishnova, O. A. (2006) *Ekonomika pratsi ta sotsialno-trudovi vidnosyny* [Labor Economics and Social and Labor Relations: Textbook]. Kyiv: Znannia, 559 p. (in Ukrainian)
6. Zelenko, O., & Hodiachiev, M. (2024) Polityka zabezpechennia yakosti trudovoho zhyttia v suchasnyi ta povojennoho period [Policy for ensuring the quality of working life in the modern and post-war period]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-108> (accessed February 4, 2025)
7. Kasmin, D. S. (2019) Mizhdytsyplinarnyi rozvytok yakosti zhyttia i yakosti trudovoho zhyttia na suchasnomu etapi [Interdisciplinary development of quality of life and quality of working life at the present stage]. *Efektivna ekonomika – Efektivna ekonomika*, vol. 6. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7147> (accessed February 4, 2025)
8. Kozlov, D. O. (2024) Yakist trudovoho zhyttia molodi Ukrainy v umovakh transformatsiinykh zmin [Quality of working life of Ukrainian youth in conditions of transformational change]. *Biznes Inform – Business Inform*, vol. 8, pp. 277–284. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-277-284> (accessed March 4, 2025)
9. Melnychuk, D. P. (2012) Kontseptsiiia yakosti trudovoho zhyttia: zmist ta znachennia v protsesi modernizatsii systemy sotsialno-trudovykh vidnosyn [The concept of quality of working life: content and significance in the process of modernization of the system of social and labor relations]. *Visnyk ZHDTU. Seriya: Ekonomichni nauky – "JSTU Bulletin": Economics, Management and Administration*, vol. 3, pp. 281–286.
10. State Institute of Family and Youth Policy (2019) *Molod na rynku pratsi: navychky XXI stolittia ta pobudova kariery* [Youth in the labor market: 21st century skills and career building: annual report]. Kyiv: State Institute of Family and Youth Policy, 107 p. (in Ukrainian)
11. Piesha, I. V., Koliada, V. S., Tilkina, N. V., & Iaroshenko, O. O. (2023) *Monitorynh i otsinka rezultatyvnosti ta efektyvnosti polityky u molodizhnii sferi* [Monitoring and evaluation of the effectiveness and efficiency of youth policy: collective monograph]. Kyiv: HO "Instytut molodi", 308 p. (in Ukrainian)
12. Mizhnarodne biuro pratsi. (2011) *Profil Hidnoi Pratsi v Ukraini* [Decent Work Profile in Ukraine: Analytical Report]. Available at: http://www.conf.eu/assets/files/lists/urainienne_Ir%5B1%5D.pdf (accessed March 4, 2025)
13. Prokhorovska, S. (2020) Vplyv sotsialno-trudovykh vidnosyn na yakist zhyttia naselennia v obiednanykh terytorialnykh hromadakh [The impact of social and labor relations on the quality of life of the population]

in united territorial communities]. *Rehionalni aspekty rozvytku produktyvnykh syl Ukrainy – Regional aspects of the development of Ukraine's productive forces*, vol. 25, pp. 140–146. Available at: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41880/1/Prokhorovska.pdf> (accessed March 4, 2025)

14. Popatenko, M. M., Bondar, T. V., et al. (Eds.). (2021) *Reformuvannia molodizhnoi polityky vidpovidno do suchasnykh zapytiv molodi ta derzhavy* [Reforming youth policy in accordance with modern demands of youth and the state: annual report]. Kyiv: TOV "Roilaid", 100 p. (in Ukrainian)

15. Riabokon, I. O. (2017) *Hidna pratsia u formuvanni yakosti trudovoho zhyttia* [Decent work in shaping the quality of working life]. *Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka – Social and labor relations: theory and practice*, vol. 1, pp. 269–276.

16. Salo, Ya., & Pavlychenko, A. (2021). *Vplyv motyvatsii pratsi na yakist trudovoho zhyttia pratsivnykiv* [The impact of work motivation on the quality of employees' working lives]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 26. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-15> (accessed August 4, 2024)

17. Horodianenko, V. H. (Ed.). (2008) *Sotsiologichna entsyklopediia* [Sociological Encyclopedia]. Kyiv: Akademvydav, 456 p. (in Ukrainian)

18. Shamileva, L., & Khandii, O. (2022) *Mozhlyvosti zabezpechennia bazovykh vymoh yakosti trudovoho zhyttia v period voiennoho stanu ta povojennoho vidnovlennia* [Possibilities of ensuring basic requirements for the quality of working life during martial law and post-war recovery]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, vol. 3, pp. 123–130.

19. Shelenko, D. I., Balaniuk, I. F., & Balaniuk, V. S. (2021). *Sotsialnyi kapital u rozvytku sotsialnoho pidpriemnytstva* [Social capital in the development of social entrepreneurship]. *Ekonomika APK – Ekonomika APK*, vol. 11, pp. 44–53. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202111044> (accessed August 4, 2024)

20. Shpykuliak, O. H. (2008) *Instytut vytrat v ekonomichnii teorii i praktytsi hospodariuvannia* [The Institute of Costs in Economic Theory and Business Practice]. *Zbirnyk naukovykh prats. Ekonomichni nauky. Seriya: Ekonomichna teoriia ta ekonomichna istoriia – Collection of scientific papers. Economic sciences. Series: economic theory and economic history*, vol. 5(19, ch. 2), pp. 323–329.

21. Cherenko, L. M., Poliakova, S. V., Shyshkin, V. S., et al. (2023) *Yakist zhyttia naselennia Ukrainy ta pershi naslidky viiny* [Quality of life of the population of Ukraine and the first consequences of the war]. Kyiv: Nats. akad. nauk Ukrainy, Instytut demohrafii ta sotsialnykh doslidzhen im. M. V. Ptukhy. Available at: https://idss.org.ua/arhiv/Monografiya_yakist.pdf (accessed August 4, 2024)